

Воськало Н. М.,
к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу,
Національний університет «Львівська політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ І ОБЛІКУ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В ІТ-СФЕРІ

Станом на 01 квітня 2024 року в ІТ-сфері зареєстровано 17465 суб'єктів господарювання (юридичних осіб) та 190087 підприємців, зокрема, найбільшу частку займає безпосередньо програмування 71,7 % та 79,4 % відповідно [1].

Станом на 01.06.2023 р. 76 % підприємців обрали спрощену систему оподаткування. Це загальна кількість всіх підприємців, проте, для ІТ-сфери необхідно обрати 3 групу спрощеної системи оподаткування і, відповідно, її обрали 49,3 %. Адже перші дві групи спрощеної системи оподаткування можуть застосовуватись лише для торгівлі на ринках, надання побутових послуг населенню та платникам єдиного податку, а також займатися ресторанним бізнесом [2].

Відповідно до пункту 9 частини першої статті 1 Закону України від 15 липня 2021 року № 1667-ІХ «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» правовий режим Дія Сіті – це сукупність правових норм, якими визначаються права та обов'язки особи, що виникають, змінюються та припиняються у зв'язку із зверненням про набуття, набуттям та втратою статусу резидента Дія Сіті, а також особливості регулювання відносин за участю резидента Дія Сіті і щодо участі у його статутному капіталі. Тобто, Дія Сіті – це унікальний правовий та податковий простір для ІТ-компаній в Україні, особливостями якого є:

- низькі податкові ставки (податок на прибуток 9 % або 18 % залежно від обраного режиму та податків на оплату праці (податок на доходи фізичних осіб - 5 %, ЄСВ – 22 % від мінімальної зарплати, 1,5 % військовий збір));

- альтернативна модель найму (згідно з Кодексом законів про працю України чи співпраці з ФОП, може підписати GIG-контракт, доступний лише резидентам Дія Сіті);

Для переходу на оподаткування як резидента Дія Сіті – платника податку на особливих умовах або відмови від такого оподаткування юридична особа подає до контролюючого органу за своєю податковою адресою відповідну заяву. Форма заяви, порядок її подання та розгляду контролюючим органом встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику [3].

З 1 січня 2021 р. спрощено документальне оформлення ведення господарської діяльності як для ФОПів так і для юридичних осіб, які обрали спрощену систему оподаткування, зокрема відмінено обов'язковість ведення книг обліку доходів і витрат, в яких записувались суми доходів за день та узагальнення за місяць, квартал і рік. З 2021 р. суб'єкти господарювання ведуть облік у довільній формі. Спрощена система оподаткування дає змогу рахувати єдиний податок на підставі виписки банку. Таким чином, обрання спрощеної системи оподаткування дає змогу ефективно розпочати власний бізнес в ІТ-сфері, а також активно використовується як спосіб зменшення податкового навантаження великими компаніями.

Література

1. Кількість зареєстрованих юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців за видами економічної діяльності. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
2. В Україні зареєстровано 2 млн ФОПів, 76 % з них є платниками єдиного податку – ДПС. URL: https://biz.ligazakon.net/news/220491_v-ukran-zarestrovano-2-mln-fopv-76-z-nikh--platnikami-dinogo-podatku---dps
3. Дія Сіті – унікальний правовий та податковий простір для ІТ-компаній в Україні. URL: <https://rv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/648470.html>